

УДК 378.091.3

Крюкова Є. С., Павлович А. В.

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА

Процес євроінтеграції зумовив значні зміни в системі освіти України. Одним з важливих питань є підготовка викладача вищої школи. У запропонованій статті проведено аналіз підготовки майбутнього викладача, розглянуто специфіку організації підготовки магістрів; представлено основні завдання та функції підготовки майбутніх викладачів; окреслено поняття професійної компетентності викладачів і складові підготовки майбутнього викладача вищої школи в рамках особистісно-орієнтованих технологій. Розглянуто освітні складові спрямовані на формування у майбутніх викладачів умінь і навичок практичної викладацької діяльності, розвиток методичних умінь, практичне оволодіння сучасними методами й формами педагогічної діяльності та здатність правильно використовувати набуті знання у викладацькій діяльності, формування професійного мислення викладача.

Ключові слова: викладач вищого навчального закладу, професійна компетентність, професійна підготовка викладача, особистісно-орієнтовані технології, педагогічна культура, педагогічна майстерність, дослідницька компетентність.

У зв'язку з євроінтеграцією, необхідністю забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних фахівців на світовому ринку праці перед викладачем вищого навчального закладу висуваються нові актуальні завдання. Підписання Болонської декларації означає не лише формальне ухвалення державою нової освітньої стратегії, але й повне реформування системи освіти. Місія викладача вищої школи XXI ст. – надати майбутньому спеціалісту необхідні знання, уміння в певній професійній сфері, розвинути для подальшого професійного й особистісного зростання творчі здібності, ініціативу, активність, самостійність, динамізм у прийнятті рішень і вміння їх реалізовувати в майбутній професійно-педагогічній діяльності.

Так, залишається важливою підготовка самого викладача, здатного проводити дослідження, управляти педагогічною діяльністю, володіти інструментарієм діагностики процесу й аналізу результатів власної праці, способами обґрунтування шляхів і засобів їх корекції та подальшого самовдосконалення, оскільки саме від викладача залежить якість професійної підготовки майбутнього педагога.

Метою статті є висвітлення положень підготовки майбутніх викладачів вищого навчального закладу.

Згідно з Законом про вищу освіту, викладач вищого навчального закладу є основною посадою науково-педагогічних працівників, порівняно із посадами асистента, старшого викладача, доцента, професора, завідуючого кафедрою, декана тощо [5]. В енциклопедії освіти викладач вищого навчального закладу визначається як фахівець із необхідною вищою фаховою і психолого-педагогічною підготовкою, який здійснює

педагогічну, навчально-виховну й організаційно-методичну роботу у вищому навчальному закладі. Діяльність викладача спрямована на повідомлення нових знань студентам, розвиток їх пізнавальної діяльності, організацію лабораторних і практичних занять, керівництво навчальною діяльністю студентів, а її якість залежить від рівня теоретико-методологічної спеціальної та педагогічної підготовки викладача, його педагогічної майстерності, володіння інформаційно-комунікаційними технологіями й інтерактивними методами навчання [4, с. 84].

Викладач вищого навчального закладу повинен досягти досконалого рівня сформованості педагогічної культури – постійним наближенням до ідеального “я”, нескінченним процесом самовдосконалення неповторної творчої індивідуальності, що передбачає: усвідомлення своєї неповторності, унікальності; чіткі цілі й мотиви власного саморозвитку; самоствердження й усвідомлення рівня сформованості власної компетентності.

Питання підготовки майбутніх викладачів вищого навчального закладу не є новими у педагогічній науці. Проблему професійної підготовки майбутніх викладачів вищого навчального закладу – магістрів – з упровадженням інновацій досліджує С. Вітвицька, яка розробила модель особистісно-орієнтованої підготовки магістрів до інноваційної педагогічної діяльності [2, с. 20]. Дослідниця зазначила, що підготовка майбутнього викладача не може бути ефективною без упровадження особистісно-орієнтованих технологій, її основою є відповідність якостей і властивостей магістранта творчій педагогічній діяльності, наявність суб'єкт-суб'єктної взаємодії (діалогічне спілкування, співпраця, співдружність, співпереживання). Випускник магістратури має бути готовим до вирішення широкого спектру професійних завдань, до співпраці з педагогічним колективом.

Підготовка майбутнього викладача вищого навчального закладу на етапі навчання в магістратурі як зауважує О. Проценко, вимагає, насамперед, від системи управління дотримання таких стратегічних напрямків:

- створення регіональної системи моніторингу якості науково-педагогічної діяльності;
- науково-методичного забезпечення системи розвитку професіоналізму педагога;
- більшої персоніфікації даної системи, що надавало б кожному викладачеві ширші можливості для оновлення, удосконалення, поглиблення своєї професійно-педагогічної підготовки в прийнятний для нього спосіб [9, с. 299].

У своєму дослідженні “Формування готовності до педагогічної діяльності майбутніх магістрів у вищих технічних навчальних закладах” І. Михайлюк виділяє у магістерській підготовці до педагогічної діяльності

такі складники: ґрунтовні знання із психолого-педагогічних дисциплін; використання новітніх технологій у навчально-виховному процесі; високий рівень педагогічної майстерності викладачів; комплексні підходи до організації навчально-виховного процесу з метою гармонійного розвитку особистості. Дослідниця підкреслює, що основними джерелами змісту підготовки магістра є освітньо-кваліфікаційні характеристики й освітньо-професійні програми. Значущість підготовки магістрів до педагогічної діяльності полягає в тому, що майбутній викладач повинен чітко визначати цілі, завдання, які пізніше трансформуються ним відповідно в цілі та завдання суб'єктів учіння для стимулювання їхньої активності, забезпечуючи позитивні зрушення в їхньому особистісному і фаховому розвитку [6, с. 5].

Л. Бондаренко у дослідженні “Формування дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів в умовах магістратури” розробила модель процесу формування дослідницької компетентності майбутнього викладача вищого навчального закладу в умовах магістратури [1, с. 11]. До основних складників моделі дослідниця віднесла методологічний, змістовно-процесуальний, діагностично-результативний блоки. У методологічний блок моделі входять мета й сукупність теоретичних положень, що є науковими засадами формування дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів на етапі магістерської підготовки, та відображають провідні ідеї, підходи, концепції, теорії, принципи. Змістовно-процесуальний блок моделі включає змістові (знання сучасних педагогічних парадигм, освітніх концепцій, дидактико-методичних моделей організації навчального процесу у ВНЗ тощо) та операційно-діяльнісні (етапи, форми, методи та технології) елементи процесу формування дослідницької компетентності майбутніх викладачів ВНЗ. Діагностично-результативний блок моделі репрезентує результати формування дослідницької компетентності викладачів, диференційовані за рівнями: низький (інформаційно-алгоритмічний); середній (репродуктивно-операційний); достатній (когнітивно-пошуковий); високий (діяльнісно-творчий); критерії й показники їх діагностування [1, с. 11].

Спираючись на аналіз наукової літератури, слід відмітити основні функції підготовки викладача вищої школи:

- самоосвіти;
- акселераторну, що підтягує знання до рівня виробничо та суспільно необхідної компетенції;
- амортизаційну, що пом'якшує розрив поколінь за освітнім рівнем, інформованістю, знаннями та ціннісними орієнтаціями;
- компенсаторну, що здійснює компенсацію недоотриманої базової освіти та виправлення недоліків функціонування попередніх систем освіти;
- розвиваючу, що організує професійний та загальнокультурний розвиток особистості, підвищення її творчого потенціалу, задоволення

інтелектуальних та творчих потреб;

– адаптивну, що сприяє пристосуванню слухачів до змінюваних вимог соціального середовища;

– організаційну, що полягає в раціональній організації вільного часу викладача для його самоосвіти;

– корегуючу, що здійснює спрямовану зміну якостей особистості спеціаліста з урахуванням його професійно-педагогічної діяльності у вузі.

Спираючись на аналіз науково-педагогічної літератури, маємо зазначити, що результатом процесу підготовки майбутніх фахівців повинна бути сформованість у них професійних компетентностей, які дозволять здійснювати ефективну педагогічну діяльність.

Отже, розглянемо зміст поняття “компетентність”, “професійна компетентність педагога”, оскільки саме компетентності забезпечують ефективну навчальну підготовку студентів-магістрантів.

Багато вітчизняних вчених (В. Андрущенко, С. Бондар, В. Кремень, В. Луговий та ін.) розкривають у своїх працях питання щодо професійної підготовки педагогів вищої школи, формування професійної майстерності й професійної компетентності.

У “Новому тлумачному словнику української мови” поняття “компетентність” (від лат. *competens* – належний, здібний) визначається як “міра відповідності знань, умінь і досвіду осіб певного соціально-фахового статусу реальному рівню складності виконуваних ними завдань і розв’язуваних проблем” [8, с. 874].

М. Холодна розуміє поняття “компетентність” як особливий тип організації предметно-специфічних знань, що дозволяють приймати ефективні рішення у відповідній галузі діяльності й мають відповідати критеріям різноманітності (множина різних знань про різне); структурованості; гнучкості; оперативності й доступності; здатності до застосування знань у нових ситуаціях; категоріального характеру знань; володіння не тільки декларативними, але й процедурними й конструктивними знаннями; рефлексії, тобто знання про широту і глибину своїх знань [11, с. 207].

Дж. Равен вважає, що професійна компетентність викладача формується під час поєднання когнітивного, емоційного й вольового аспектів діяльності, спрямованих на реалізацію ціннісних настанов суб’єкта. Компетентність визначається тим, як суб’єкт реалізує в діяльності власні ціннісні настанови. Настанови – стан відношення суб’єкта до певної діяльності у визначеній ситуації. Гуманітарний характер діяльності викладача забезпечується гуманізацією професійної компетенції викладача. Тобто успішність роботи викладача безпосередньо залежить від його ставлення до предмету й характеру взаємодії зі студентами [10].

Варто зазначити, що дослідники розглядають професійну компетентність педагога як багаторівневу систему, що включає спеціальну

(компетентність, яка становить знання, вміння й навички з власного предмету, який викладає педагог, а також теоретичні знання основ педагогіки, психології та методики); кваліфікаційно-рефлексивну (здатність викладача до аналізу власної діяльності, характеру взаємодії зі студентами, визначенні недоліків та переваг та за потреби – корекції); організаційно-діяльнісну складову (компетентність, яка відноситься до здатності викладача планувати, впроваджувати заплановані педагогічні дії, сприяти організації роботи студентів).

Тобто професійну компетентність педагога можливо визначити як систему наукових знань, інтелектуальних і практичних умінь і навичок, особистісних якостей і утворень, при достатній мотивації яких і високому рівні професійності психічних процесів забезпечується самореалізація, самозбереження й самовдосконалення особистості педагога в процесі професійної діяльності при викладанні у вищому навчальному закладі.

Згідно із Законом України “Про вищу освіту” магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти й присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Підготовка магістрів у системі вищої освіти спрямована на створення умов для творчого розвитку особистості й підготовку фахівців за одним із функціональних напрямів діяльності: науково-дослідним (творчим), науково-педагогічним, управлінським [5]. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов’язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Підготовка фахівців зі спеціальності 8.18010021 “Педагогіка вищої школи” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” здійснюється на основі нормативно-правових документів: закону України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, ГСВОУ-05 Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-професійна програма підготовки магістра за спеціальністю специфічних категорій 8.18010021 “Педагогіка вищої школи”, ГСВОУ-06 Галузевий стандарт вищої освіти України; Положення “Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах”, Концепції педагогічної освіти в Україні, Положення Міністерства освіти і науки України “Про організацію науково-дослідної роботи студентів у вищих навчальних закладах” [7, с. 5].

Вивчення нормативно-правових документів, показало, що програма підготовки магістра зі спеціальності 8.18010021 “Педагогіка вищої школи” розрахована на рік і передбачає освітню і науково – дослідницьку підготовку студента до професійної діяльності у вищому навчальному закладі. Освітня частина магістерської підготовки передбачає професійно-орієнтовану гуманітарну і соціально-економічну підготовки, а також природничо-наукову,

професійну та практичну підготовки, які орієнтовані на поглиблене розуміння професійних проблем, науково-дослідницька частина – підготовку та захист магістерської кваліфікаційної роботи. Програма спрямована на формування саме психолого-педагогічної компетентності майбутнього викладача вищого навчального закладу.

Спеціальність 8.18010021 “Педагогіка вищої школи” передбачає професійну підготовку викладача вищого навчального закладу за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”, яка згідно з переліком напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями (затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 507 від 24 травня 1997 р. з урахуванням змін і доповнень), віднесена до специфічних категорій [3, с. 203].

Специфічність даної спеціальності полягає у тому, що відповідно до державного класифікатора професій на нормативному рівні не досить чітко визначені первинні посади, які магістр з педагогіки вищої школи може займати й, відповідно, недостатньо визначеним є його професійне призначення й сфери використання, кваліфікаційні вимоги до магістра у вигляді системи професійних і соціально-професійних завдань з окресленням рівня сформованості вмінь щодо їх вирішення [3, с. 204].

За допомогою аналізу навчальних програм, планів, а також науково-методичної літератури з підготовки магістрантів за напрямом “Педагогіка вищої школи” з’ясовано, що сутність професійно-педагогічної компетентності майбутнього викладача становлять його професійно-педагогічні знання, уміння, необхідні йому для роботи зі студентами у вищій школі.

На підставі проведеного аналізу навчальних програм, планів, а також науково-методичної літератури з підготовки магістрантів за напрямом “Педагогіка вищої школи” (магістерський рівень підготовки, кваліфікація “Викладач університету, вищого навчального закладу”) з’ясовано, що формування складових професійно-педагогічної діяльності майбутнього викладача здійснюється під час вивчення студентами-магістрантами наступних нормативних і елективних навчальних дисциплін: “Історія освітньо-виховних систем вищої освіти”, “Педагогіка і психологія вищої школи”, “Організація і управління навчальним процесом у вищому навчальному закладі”, “Методологія і методи педагогічних досліджень”, “Сучасні інформаційні технології в освіті”, “Методика викладання у вищій школі”, “Державні стандарти і якість вищої освіти”, “Компаративна педагогіка вищої школи”, “Педагогічні технології у вищій школі”, “Педагогічна геронтологія”, “Основи християнської педагогіки”, “Освітня політика в Україні”, які інтегрують знання з педагогіки, філософії, філософії освіти, психології, соціології, історії, політології, права, менеджменту тощо [7].

Ці дисципліни спрямовані насамперед на формування у майбутніх

викладачів умінь і навичок практичної викладацької діяльності; розвиток методичних умінь; практичне оволодіння сучасними методами й формами педагогічної діяльності. Практична підготовка проводиться шляхом здійснення фахових і науково-асистентських практик. Тривалість і форми практики визначені освітньо-кваліфікаційним рівнем окремої спеціальності. Для магістрантів зміст практики полягає у проведенні навчально-виховної та науково-дослідної роботи на всіх рівнях навчання. Практикант прикріплюється до відповідної профільної кафедри, проводить семінарські, лабораторні та практичні заняття. Специфіка професійної освіти майбутніх педагогів полягає в синтезі гуманітарного і професійного елементів підготовки, забезпеченні педагогічної спрямованості навчального процесу; опануванні певних специфічних рис професійної діяльності фахівців зазначеного профілю.

Випускники спеціальності “Педагогіка вищої школи” можуть працювати: викладачами вищих навчальних закладів, методистами заочних шкіл і відділень, науковими співробітниками, керівниками підрозділів у сфері освіти та виробничого навчання, інспекторами навчальних закладів, службовцями в апаратах центральних та місцевих органів державної влади у галузі освіти.

Проведений аналіз показав, що у змісті підготовки майбутнього викладача вищої школи за останні роки з'явилися нові тенденції. Серед вимог до особистості викладача, які визначені кваліфікаційною характеристикою, зазначено, що викладач повинен володіти глибокими знаннями й професійним мисленням, що дозволяють приймати оптимальні, у тому числі нестандартні, рішення в організації і управлінні навчальним процесом.

Підготовку майбутніх викладачів вищого навчального закладу слід розуміти як комплекс педагогічних заходів, спрямованих на засвоєння теоретичних основ з психолого-педагогічних дисциплін, стимулювання й мотивацію навчальної активності студентів. Особливістю формування професійної підготовки майбутнього викладача є те, що професійні знання повинні формуватися відразу на всіх рівнях: методологічному, теоретичному, методичному й технологічному, а це вимагає від студентів достатньо розвинутого професійного мислення, здатності відбирати, аналізувати й синтезувати набуті знання, трансформувати їх у технологічну форму.

Використана література:

1. *Бондаренко Л. І.* Формування дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів в умовах магістратури: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Л. І. Бондаренко. – Старобільськ: Б.в., 2015. – 23 с.
2. *Вітвицька С. С.* Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти: автореф. дис. ... д-ра пед. наук / С. С. Вітвицька. – Житомир: Б.в., 2011. – 44 с.
3. *Гура О. І.* Теоретико-методологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу в умовах магістратури: дис. ... д-ра наук: 13.00.04 / Олександр Іванович Гура; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2008 – 546 с.

4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; [голов. ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Закон України “Про вищу освіту” : станом на 29 жовтня 2014 р. – Х. : Право, 2014. – 104 с.
6. Михайлюк І. Р. Формування готовності до педагогічної діяльності майбутніх магістрів у вищих технічних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 “Теорія і методика проф. освіти” / І. Р. Михайлюк ; Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького ; Прикарпатський нац. ун-т імені Василя Стефаника. – Хмельницький, 2011. – 20 с.
7. Навчально-методичний комплекс: 8000005 – Педагогіка вищої школи / за ред. Н. М. Дем’яненко. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – Ч. 1. – 190 с.
8. Новий тлумачний словник української мови (у трьох томах) / укладачі: В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – Т. 1: А – К. – К. : АКОНІТ, 2006. – 926 с.
9. Проценко О. Б. Професійна підготовка викладача вищої школи у магістратурі в Україні / О. Б. Проценко // Наука та освіта в сучасному університеті в контексті міжнародного співробітництва : зб. матеріалів міжнар. наук.-пр. конф. (23-25 травня 2011 р.). – Маріуполь : Маріуполь. держ. ун-т, 2011. – С. 299-300.
10. Равен Дж. Компетентность в современном обществе. Выявление, развитие и реализация / Дж. Равен. – М., 2001.
11. Холодная М. А. Психология интеллекта. Парадоксы исследования / М. А. Холодная. – СПб. : Питер, 2002. – 272 с. – (Серия “Мастера психологии”).

References:

1. Bondarenko L. I. Formuvannya doslidnyts'koyi kompetentnosti maybutnikh vykladachiv vyshchyykh navchal'nykh zakladiv v umovakh mahistratury : avtoref. dys. ... kand., ped. nauk / L. I. Bondarenko. – Starobil's'k: B.v., 2015. – 23 s.
2. Vitvyts'ka S. S. Teoretychni i metodychni zasady pedahohichnoyi pidhotovky mahistriv v umovakh stupenevoyi osvity : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk / S. S. Vitvyts'ka. – Zhytomyr : B.v., 2011. – 44 s.
3. Hura O. I. Teoretyko-metodolohichni osnovy formuvannya psykhologo-pedahohichnoyi kompetentnosti vykladacha vyshchoho navchal'noho zakladu v umovakh mahistratury : dys. ... d-ra nauk : 13.00.04 / Oleksandr Ivanovych Hura ; Klasych. pryvat. un-t. – Zaporizhzhya, 2008 – 546 s.
4. Entsyklopediya osvity / Akad. ped. nauk Ukrayiny ; [holov. red. V. H. Kremen']. – K. : Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
5. Zakon Ukrayiny “Pro vyshchu osvitu” : stanom na 29 zhovtnya 2014 r.: Kh.: Pravo, 2014. – 104 s.
6. Mykhaylyuk I. R. Formuvannya hotovnosti do pedahohichnoyi diyal'nosti maybutnikh mahistriv u vyshchyykh tekhnichnykh navchal'nykh zakladakh : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 “Teoriya i metodyka prof. osvity” / I. R. Mykhaylyuk ; Natsional'na akademiya Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrayiny imeni Bohdana Khmel'nyts'koho ; Prykarpats's'kyu nats. un-t imeni Vasylya Stefanyka. – Khmel'nyts'kyu, 2011. – 20 s.
7. Navchal'no-metodychnyy kompleks: 8000005 – Pedahohika vyshchoyi shkoly / za red. N. M. Dem"yanenko. – K. : NPU imeni M.P. Drahomanova, 2011. – Ch. 1. – 190 s.
8. Novyyu tлумachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy (u tr'okh tomakh) / ukladachi : V. V. Yaremenko, O. M. Slipushko. – T. 1: A – K. – K. : AKONIT, 2006. – 926 s.
9. Protsenko O. B. Profesiyna pidhotovka vykladacha vyshchoyi shkoly u mahistraturi v Ukrayini / O. B. Protsenko // Nauka ta osvita v suchasnomu universyteti v konteksti mizhnarodnoho spivrobotnytstva : zb. materialiv mizhnar. nauk.-pr. konf. (23-25 travnya 2011 r.). – Mariupol' : Mariupol'. derzh. un-t, 2011. – S. 299-300.
10. Raven Dzh. Kompetentnost v sovremennom obshchestve. Vyyavleniye. razvitiye i realizatsiya / Dzh. Raven. – M.. 2001.
11. Kholodnaya M. A. Psikhologiya intellekta. Paradoksy issledovaniya / M. A. Kholodnaya. – SPb.: Piter. 2002. – 272 s. – (Seriya “Mastera psikhologii”).

КРЮКОВА Е. С., ПАВЛОВИЧ А. П. Сущность профессиональной подготовки будущего преподавателя.

Процесс евроинтеграции обусловил значительные изменения в системе образования Украины. Одним из главных вопросов есть подготовка преподавателя высшей школы. В

статтє проведен анализ подготовки будущего преподавателя высшего учебного заведения, рассмотрена специфика организации подготовки магистра, представлены основные задания и функции подготовки будущих преподавателей, выделено понятие профессиональной компетентности преподавателей, составляющие подготовки будущего преподавателя в рамках лично-ориентированных технологий. Рассмотрено образовательные составляющие направленные на формирование в будущих преподавателей умений и навыков практической деятельности, развитие методических умений, практическое овладение современными методами и формами педагогической деятельности и способность правильно применять приобретенные знания в преподавательской деятельности, формирование профессионального мышления преподавателя.

Ключевые слова: преподаватель высшего учебного заведения, профессиональная компетентность, профессиональная подготовка преподавателя, лично-ориентированные технологии, педагогическая культура, педагогическое мастерство, исследовательская компетентность.

KRIUKOVA E.S., PAVLOVYCH A. V. The Essence of the Professional Training of a Future Teacher.

The process of Euro-integration has caused considerable changes in the system of education of Ukraine. One of the important issues is the training of a future teacher of higher school. In the introduced article analysis of the training of a future teacher is done, peculiarities of organizing the training of master`s degree holders are considered, the main tasks and functions of training of future teachers are introduced, the notion of a teacher`s professional competence and constituents of the training of a future teacher in the terms of personally oriented technologies are outlined. Educational constituents aimed at forming skills and abilities of practical teaching activity of future teachers, the development of teaching methods mastering, the practical acquiring of modern methods and forms of pedagogical activity and the capability to use obtained knowledge correctly in the area of teaching, forming of a teacher`s professional thinking are considered.

Keywords: a teacher of a higher educational institution, a professional competence, the professional training of a teacher, personally-oriented technologies, pedagogical culture, pedagogical mastery, a research competence.

УДК 378.011.3-051:159.9

Мова Л. В.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ АРТ-ТЕРАПІЇ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

У статті аналізуються засоби, які використовують арт-терапевти в своїй практиці, як можливість трансформації попереднього досвіду в новий стиль мислення, і стану арт-терапії як складової підготовки психологів. Арт-технології є ефективним екологічним методом роботи з особистістю і групою, і може застосовуватися в різних напрямках діяльності психолога, як в терапії та діагностиці, так і в сфері викладання психології, супроводу професійного становлення студентів-психологів та інших областях.

Ключові слова: арт-терапія, арт-технології, засоби, методи, діагностика, психологія, студенти.